

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ เทสนา ราชคเห สมุจฺจิตฺตา ฯ เถรํ กิร ราชคหํ นิสฺสาย ปิปรฺลิกุหายํ วสนฺตํ เทว
สหัชชีวาริกํ อุฏฺฐุทฺธิสฺสุ ฯ เตสฺсу เอโก สกฺกจฺจํ วตฺตํ กโรติ, เอโก เตน กตํ วตฺตํ อตฺตนา กตํ
วีย ทสฺเสนโต มุโขทกทนฺตกฺก
มุขํ โชรฺวธาติ วทติ, ปาทโชรฺวนนทานาทิกาลปิ เอวเมว วทติ ฯ อิตโร จินฺตลฺลิตฺติ “อโย นิจฺจกาลํ มยา
กตํ วตฺตํ อตฺตนา กตํ วีย ทสฺเสติ, โทตฺต, กตฺตพฺพมสฺส กริสฺสํมิตฺติ; ตสฺส ภูมฺชิตฺวา สฺปนฺตสฺเสว,
นนาโชนทํ ตาเปตฺวา เอกสฺมี กุญฺญ กตฺวา ปิฏฺฐิโกฏฺฐเก ฐฺเปติ, อุกททาปนฺนภาชเน ปน นาทิมตฺตํ
อุทกํ เสเสตฺวา อุสุมํ มุญฺจนฺตํ ฐฺเปติ ฯ อิตโร สยถนฺทสฺสเมย ปพฺพชฺฉิตฺวา อุสุมํ นิกฺขมฺนตํ ทิสฺวา
“อุทกํ ตาเปตฺวา โภฏฺฐเก อุทกํ ฐฺเปติ ภาวิสฺสตีติ เวเคน คนฺตฺวา เถรํ วนฺทิตฺวา “ภนฺเต โภฏฺฐเก
อุทกํ ฐฺเปติ, นหายธาติ วตฺวา เถเรน สหัชชีวาริกํ โภฏฺฐเก ปาวีสิ ฯ เถโร อุทกํ อปฺสฺสนโต “กหํ
อุทกํ อวฺุโสติ อาห ฯ ทโร อคฺคิสาลํ คนฺตฺวา ภาชเน อพฺุงกํ โอตารตฺวา ตฺวจฺฉนฺทํ ญฺตฺวา
“ปฺสฺสธ พฺพพินฺตสฺส กมฺมํ, ตฺวจฺฉนฺทํ อุทฺชเน อโรเปตฺวา กุหิ คโต, อหํ โภฏฺฐเก อุทกนฺติ
สญฺญาย อโรเจสฺสินฺติ อุชฺฌายนฺโต ฆญฺญํ อาทาย ติตฺถํ อคฺมาสิ ฯ อิตโรปิ ปิฏฺฐิโกฏฺฐเก อุทกํ
อาทริตฺวา โภฏฺฐเก ฐฺเปติ ฯ เถโรปิ จินฺตลฺลิตฺติ “อโย ทโร ‘อุทกํ เม ตาเปตฺวา โภฏฺฐเก ฐฺเปติ, เอถ,
ภนฺเต นหายธาติ วตฺวา อิทานิ อุชฺฌายนฺโต ฆญฺญํ อาทาย ติตฺถํ คจฺฉติ, กิณฺนุ โข เอตนฺติ
อุปฺชาเรนโต “เอตฺตํ กาลํ เอส ทโร อิมินา กตํ วตฺตํ อตฺตนา กตํ วีย ปกาเสตีติ ญฺตฺวา สยํ
อาคนฺตฺวา นิสฺสินฺตสฺส โอวาทํ อทาสี “อวฺุโส ภิกฺขุณา นาม อตฺตนา กตฺเมว ‘กตฺนฺติ วตฺตํ วฏฺฐติ,
โน อกตํ; ตวํ อิทานิ ‘โภฏฺฐเก อุทกํ ฐฺเปติ, นหายถ ภาเตติ วตฺวา, มยิ ปวีสิตฺวา ฐฺเปติ, ฆญฺญํ
อาทาย อุชฺฌายนฺโต คจฺฉสิ; ปพฺพชิตฺส นาม เอวํ กาทํ น วฏฺฐตีติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โส “ปฺสฺสธ เถรฺสส กมฺมํ, อุทกมตฺตํ นิสฺสาย มํ เอวํ วเทตีติ กุชฺฉิตฺวา ปฺนทิวเส
เถเรน สหัชชีวาริกํ น ปาวีสิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย

รบ.๓ มหาภคสप्तตฤณาสถ สหุทธิวาริก วตฺถุ น.๑๑๕-๑๑๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ **เทศนา** ราชคเห สมุจฺจิตา ฯ เถร์ กิร ราชคห์ นิสสัย ปิปลลิจฺหาย วสนต์ เทว สหุทธิวาริก อุปลฺลฺหิตึสุ ฯ เตสุ เอโก สกฺกจฺจ วตฺตํ กโรติ, เอโก เตน กตํ วตฺตํ อตตนา กตํ วีย ทสฺเสนโต มุโขทกทนตกฺกฺจฺฉานํ **ปฏฺยชาติถาว** ญฺตวา “ภนฺเต มุโขทกทนตกฺกฺจฺฉานิ **ปฏฺยชาติถานิ**, มุขํ ไรฺวธาติ วทติ, **ปาทโรวณนทานาทิกาลี** เอวเมว วทติ ฯ

๑. **อ.เทศนา** ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว ในพระนครชื่อว่าราชคฤห์ ฯ ได้ยินว่า **อ.สหุทธิวาริก** ท. สอง บำรุงแล้ว ซึ่งพระเถระ ผู้อาศัย ซึ่งพระนครชื่อว่าราชคฤห์ แล้วอยู่อยู่ ในถ้ำชื่อว่าปิปลลิจฺหาย ฯ **อ. - (ใน สหุทธิวาริก** ท. สอง) เหล่านั้นหนา **- (สหุทธิวาริก)** รูปหนึ่ง ย่อมกระทำ ซึ่งวัตร โดยเคารพ, **(อ.สหุทธิวาริก)** รูปหนึ่ง แสดงอยู่ ซึ่งวัตร อัน **(อ.ภิกษุ)** นั้น กระทำแล้ว **(กระทำ)** ให้เป็นราวกะว่า **(วัตร)** อันอันตน กระทำแล้ว รู้แล้ว **ซึ่งความที่** เถ่งน้ำเป็นเครื่องล้างหน้าและไม่ใช่เครื่องชำระซึ่งฟัน ท. เป็นของ **(อ.ภิกษุนั้น)** **ตระเตรียมแล้ว** ย่อมกล่าว ว่า ข้ำแต่ท่านผู้เจริญ อ.น้ำเป็นเครื่องล้างซึ่งหน้าและ- ไม่ใช่เครื่องชำระซึ่งฟัน ท. **(อ.นกระหม)** **ตระเตรียมแล้ว**, **(อ.ท่าน ท.)** ของล้าง ซึ่งหน้า ดังนี้, ย่อมกล่าว อย่างนี้นั้นเทียว **แม้ในกาลมีกาลเป็นที่ล้างซึ่งเท้าและกาลเป็นที่สร้งน้ำเป็นต้น** ฯ

อิติโร จินฺเตสิ “อโย นิจฺจกาลํ มยา กตํ วตฺตํ อตตนา กตํ วีย ทสฺเสติ, โหตุ, กตฺตพฺพมสฺส กริสฺสาลมิตฺติ; ตสฺส ภฺยฺยชิตฺวา สุปนตสฺเสว, นหาโนทกํ **ตาเปตฺวา** เอกสฺมี **กุญฺ** กตฺวา **ปิฏฺจฺโกฏฺฐเก** จฺฐเปสิ, **อุทกตาปนฺนาชเน** ปน **นาพิมตฺตํ** อุทกํ เสเสตฺวา **อุสุมํ** มุญฺจนฺตํ จฺฐเปสิ ฯ

(อ.สหุทธิวาริก) นอกนี้ คิดแล้ว ว่า **(อ.ภิกษุ)** นี้ ย่อมแสดง ซึ่งวัตร อัน อันเรากระทำแล้ว **(กระทำ)** ให้เป็น ราวกะว่า **(วัตร)** อันอันตนกระทำแล้ว ตลอดกาลเนื่องนิตย, **(อ.เหตุ นั้น)** จงยกไว้, **(อ.เรา)** จักกระทำ **(ซึ่งกรรม)** อัน **(อันเรา)** ฟังกระทำ **(แก่ภิกษุ)** นั้น ดังนี้, **(เมื่อภิกษุ)** นั้น จันแล้ว หลับอยู่นั้นเทียว, ยังน้ำเป็นเครื่องอาบ **ให้อ่อนแล้ว** กระทำแล้ว ในหม้อ โใบหนึ่ง ตั้งไว้แล้ว ที่หลังแห่งซุ้ม, แต่ ว่า **(อ.สหุทธิวาริก** นั้น) ยังน้ำ อันมีทะนนานเป็นประมาณ ให้เหลือแล้ว ในภาชนะเป็นเครื่องยังน้ำให้อ่อน ตั้งไว้แล้ว **(ซึ่งหม้อ)** อันพ่นอยู่ **ซึ่ง** ไอ ฯ

อิติโร สายณหสมเย ปพฺพชฺฉิตฺวา อูสมํ นิภฺขมฺนฺตํ ทิสฺวา “อุทกํ ตาเปตฺวา โภฏฺฐเก อุทกํ ฐฺปิ ตํ
ภวิสฺสตีติ เวเคน คนฺตฺวา เถโร วนฺทิตฺวา “ภนฺเต โภฏฺฐเก อุทกํ ฐฺปิ ตํ, นหฺยถาติ วตฺวา เถเรน
สทฺธิเยว โภฏฺฐกํ ปาวิสิ ฯ เถโร อุทกํ อปฺสฺสนฺโต “กทฺ อุทกํ อวฺโสติ อาห ฯ

(อ.สัททวิทริก) นอกนี้ ตื่นแล้ว ในสมัยเป็นที่ลื่นไปแห่งวัน เห็นแล้ว ซึ่งไอ อันพลุ่งออกอยู่ (คิดแล้ว) ว่า
อ.น้ำ เป็นน้ำ (อันภิกษุ นั้น) ยังน้ำ ให้อ่อนแล้ว ตั้งไว้แล้ว ในชุ่ม จักเป็น ดังนี้ ไปแล้ว โดยเร็ว ไหวแล้ว
ซึ่งพระเถระ กล่าวแล้ว ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.น้ำ (อันกระผม) ตั้งไว้แล้ว ในชุ่ม, (อ.ท่าน) ของจงสร
ดังนี้ ได้เข้าไปแล้ว ฐุ่ม กับ ด้วยพระเถระนั้นเทียว ฯ อ.พระเถระ ไม่เห็นอยู่ ซึ่งน้ำ กล่าวแล้ว ว่า
ดูก่อนผู้มีอายุ อ.น้ำ (มีอยู่) (ใน ที่) ไหน ดังนี้ ฯ

ททโร อคฺคิสาลํ คนฺตฺวา ภาชเน อฺพฺงกํ โอตฺตารตฺวา ตฺวจฺฉวํ ญตฺวา “ปฺสฺสทฺ ทฺพฺพิณฺตฺสฺส กมฺมํ,
ตฺวจฺฉวชฺชนํ อฺพฺชเน อโรเปตฺวา กุทฺติ คโต, อทฺ โภฏฺฐเก อุทกนฺติ สฺนญฺยา อโรเจสิ นติ อฺพฺชฺฉายนฺโต
ฆฏฺฏํ อาทาย ติตฺถํ อคฺมาสิ ฯ อิตโรปิ ปฺภฺฐิโกฏฺฐโกโต อุทกํ อหริตฺวา โภฏฺฐเก ฐฺเปลี ฯ

อ.ภิกษุหนุ่ม ไปแล้ว สูโรงแห่งไฟ ยังกระบาย ให้อุ่นลงแล้ว ในภาชนะ รู้แล้ว ซึ่งความที่ (แห่งภาชนะ)
เป็นของเปล่า ยกโทษอยู่ ว่า (อ.ท่าน ท.) จงดู ซึ่งกรรม (ของภิกษุ) ผู้อันบุคคลนำไปวิเศษแล้วโดยยาก,
(อ.ภิกษุ นั้น) ยกขึ้นแล้ว ซึ่งภาชนะอันเปล่า บนเตา ไปแล้ว (ในที่) ไหน, อ.กระผม บอกแล้ว
ด้วยความสำคัญ ว่า อ.น้ำ (มีอยู่) ในชุ่ม ดังนี้ ดังนี้ ถือเอาแล้ว ซึ่งหม้อ ได้ไปแล้ว ฐุ่ม ฯ (อ.ภิกษุ)
แม้นอกนี้ นำมาแล้ว ซึ่งน้ำ จากหลังแห่งชุ่ม ตั้งไว้แล้ว ในชุ่ม ฯ

เถโรปี จินเตลี “อัย ททโร ‘อุทกั’ เม ตาเปตวา โภฏฐเก ฐปีตัง, เอถ, ฆนเต นหายถาติ วตวา อิทานิ อุชฌายนโต ฆมฺมึ อาทาย ติตถัง คจจติ, กิณฺหุ โข เอตฺนติ อุปฺชาเรนโต “เอตฺตํ กาลํ เอส ททโร อิมินา กตํ วตฺตํ อตฺตนา กตํ วิย ปกาเสตีติ ญตวา

แม้ อ.พระเถระ คิดแล้ว ว่า อ.ภิกษุหนุ่ม นี้ กล่าวแล้ว ว่า อ.น้ำ อันกระผม ให้อ่านแล้ว ตั้งไว้แล้ว ในซุ้ม, ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.ท่าน) ของงมา, (อ.ท่าน) ของงสร ตั้งนี้ ยกโทษอยู่ ถือเอาแล้ว ซึ่งหม้อ ย่อมไป สู้ทำ ในกาลนี้, (อ.เหตุ) นั้น อะไรหนอแล ตั้งนี้ ใคร่ครวญอยู่ รู้แล้ว ว่า อ.ภิกษุหนุ่ม นั้น ประกาศแล้ว ซึ่งวัตร อัน (อันภิกษุ) นี้ กระทำแล้ว (กระทำ) ให้เป็นราวกะว่า (วัตร) อันอันตนกระทำแล้ว ตลอดกาล อันมีประมาณเท่านี้ ตั้งนี้

สหาย อาคนตวา นิสินฺนสฺส โอวาทํ อทาลี “อาวุโส ภิกฺขุณา นาม อตฺตนา กตเมว ‘กตฺนติ วตฺตํ วฏฺฐติ, โน อกตํ; ตวํ อิทานิ ‘โภฏฐเก อุทกั ฐปีตัง, นหายถ ฆนเตติ วตวา, มยิ ปวีลิตวา ฐีเต, ฆมฺมึ อาทาย อุชฌายนโต คจจติ; ปพฺพชิตฺตสฺส นาม เอวํ กาทุงฺ น วฏฺฐติติ” ๑

ได้ให้แล้ว ซึ่งโอวาท (แก่ภิกษุนั้น) ผู้มาแล้ว จึงนั่งแล้ว ในเวลาเย็น ว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ อ.อัน ชื่อ อันภิกษุ กล่าว (ซึ่งกิจ) อันอันตน กระทำแล้วนั้นเที่ยว ว่า (อ.กิจ) (อันตน) กระทำแล้ว ตั้งนี้ ย่อมควร, (อ.อัน ชื่ออันภิกษุ กล่าว) (ซึ่งกิจ) อัน (อันตน) ไม่กระทำแล้ว ว่า (อ.กิจ อันตน กระทำแล้ว ตั้งนี้) ย่อมไม่ควร, ในกาลนี้ อ.เธอ กล่าวแล้ว ว่า อ.น้ำ (อันกระผม) ตั้งไว้แล้ว ในซุ้ม, ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.ท่าน) ของงสร ตั้งนี้, ครั้นเมื่อเรา เข้าไปแล้ว ยืนอยู่แล้ว, ถือเอาแล้ว ซึ่งหม้อ ยกโทษอยู่ ย่อมไป, อ.อัน ชื่อ อันบรรพชิต กระทำ อย่างนี้ ย่อมไม่ควร ตั้งนี้ ๑

แปล โดยอรธ

๒ โส "ปัสสถ เณรสฺส กมฺมํ, **อุทกมตฺตํ** นิสฺสาย มํ เอวํ วเทสํตี กุชฺฉิตฺวา ปุณฺทิวเส เณเรน สทฺธิํ ปิณฺฑทาย **น ปาวีสี** ฯ"

๒ ภิกษุหนึ่ง กล่าวว่า "ท่านทั้งหลาย จงดูกรรมของพระเถระ, พระเถระ อาศัย**เหตุสูงกว่าน้ำ** จึงกล่าวกะเราอย่างนี้" โกรธแล้ว ในวันรุ่งขึ้น **ไม่เข้าไป**บิณฑบาตกับพระเถระ ฯ"